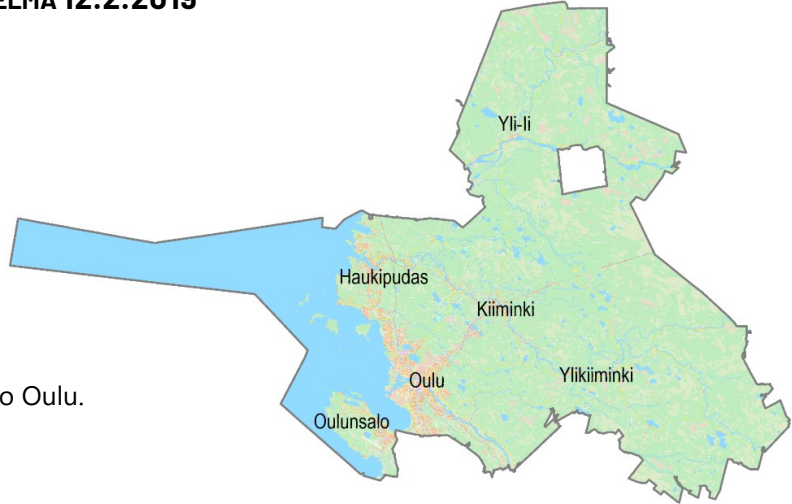

KULTTUURIYMPÄRISTÖN TEEMAYLEISKAAVA

OSALLISTUMIS- JA ARVIINTISUUNNITELMA 12.2.2019

Päivitetty 12.8.2021, 3.1.2023, 6.3.2023

Yleiskaavan suunnittelualueena on koko Oulu.

Kaavan tavoitteet

Kaava kuvaa Oulun monimuotoista kulttuuriympäristöä. Tavoitteena on edistää kulttuuriympäristön arvojen säilymistä sekä vahvistaa alueen ja asukkaiden identiteettiä esittämällä kulttuuriympäristö voimavarana. Hanke toteuttaa Oulun kulttuuriympäristöohjelman ja Oulun arkkitehtuuriohjelman sisältämiä sekä kaavatyössä esiin nousevia tavoitteita.

Pyrkimyksenä on päivittää ja yhdenmukaistaa Oulun kulttuuriympäristöjen kaavamerkinnot, kuten maakunnallisesti merkittävät kohteet ja alueet, sekä täydentää paikallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen kaavamerkinnot muun muassa modernin rakennuskannan osalta.

Kaupungin tietokantoihin tuotetaan paikkatieto-pohjaista aineistoa helpottamaan kulttuuriympäristöarvojen huomioonottamista muussa maankäytönsuunnittelussa, lupavalmistelussa ja päätöksenteossa.

Yleiskaavan oikeusvaikutukset

Tämä yleiskaava on kulttuuriympäristöjä koskeva oikeusvaikutteinen vaiheyleiskaava. Työn aikana tutkitaan, miltä osin sen merkinnät ja määräykset korvaavat voimassa olevien yleiskaavojen kulttuuriympäristöjen merkinnät ja määräykset.

Yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta ja tulee ottaa huomioon myös muutoin tarkemmassa maankäytön suunnittelussa, kun se kohdistuu arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön (MRL 42 §).

Mitä kulttuuriympäristö on?

Kulttuuriympäristö tarkoittaa ihmisen toiminnasta sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta syntyneitä ympäristöjä. Siihen kuuluu kulttuurimaisema, rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaisjäännekohteet. Kulttuuriympäristöön sisältyy sekä aluekokonaisuuksia että yksittäisiä kohteita. Kulttuuriympäristöä ovat niin tavalliset arkiympäristöt kuin erityistä tunnustusta saaneet ja suojellut alueet ja kohteet.

Tässä vaiheyleiskaavassa tarkastellaan Oulun alueella sijaitsevia valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä, valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita sekä muinaismuistokohteita ja -alueita. Laadittava yleiskaava tarkentaa Uuden Oulun yleiskaavaa kulttuuriympäristöjen osalta esittämällä maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavan ohjaamana (MRKY 2015 -inventointi) sekä täydentämällä paikallisesti arvokkaita kohteita ja alueita muun muassa modernin rakennuskannan osalta.

Taustalla vaikuttavat lait, kaavat ja suunnitelmat

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) ja Laki rakennusperinnön suojelemisesta (LaRS)

Maankäyttö- ja rakennuslaki asettaa yleiskaavan tavoitteeksi rakennetun ympäristön kauneuden ja kulttuuriarvojen vaalimisen. Lain rakennusperinnön suojelemisesta tavoitteena on turvata rakennetun kulttuuriympäristön ajallinen ja alueellinen monimuotoisuus, vaalia sen ominaisuutta ja erityispiirteitä sekä edistää sen kulttuurisesti kestävää hoitoa ja käyttöä.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston hyväksymät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät maankäytönsuunnittelulta valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen arvojen turvaamista (MRL 22 §). Tämä tarkoittaa rakennetun kulttuuriympäristön valtakunnallisen inventoinnin 2009 (RKY) huomioon ottamista tässä yleiskaavatyössä.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava

Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava, johon sisältyy päivitetty inventointitieto mm. maakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä, on tullut voimaan 2017. Oulun alueella sijaitsee yli 600 MRKY 2015 -kohdetta ja -aluetta.

Uuden Oulun yleiskaava

Kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet ja alueet on yleiskaavassa osoitettu kaava- ja liitekartoilla sekä listauksena selostuksessa. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on osoitettu kaavassa RKY 2009 –inventoinnin mukaan. Näitä alueita Oulussa on 27. Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö on osoitettu vuoden 1993 inventoinnin perusteella. Paikallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on esitetty vain keskeisimmältä kaupunkialueelta, jota koskeva *Arvokkaita alueita Oulussa 2015* -inventointi päivitettiin kaavatyön yhteydessä. Koko Oulun kulttuuriympäristön arvoja kuvattiin *Oulun kulttuuriympäristöohjelmassa 2013*.

Muut voimassa olevat yleiskaavat

Ylikiimingin, Haukiputaan, Kiimingin, Oulunsalon ja Yli-lin kuntakeskusten sekä jokivarsien osayleiskaavat sisältävät kulttuuriympäristöjä koskevia merkintöjä, jotka tarvitsevat kokonaistarkastelua ja yhdenmukaistamista.

Asemakaavat

Asemakaavan suojelumerkintä on osoitus vahvasta suojelutahdosta. Oulun asemakaavat sisältävät monenlaisia ja -tasoisia suojelumerkintöjä ja -määräyksiä. Yleiskaavatyö tukee suojelumerkintöjen ajanmukaistamista.

Lailla suojellut kulttuuriympäristöt

Lakia rakennusperinnön suojelemisesta voidaan soveltaa, kun rakennuksen tai kohteen säilymistä ei voi varmistaa kaavoituksella. Oulussa näin on suojeltu 25 kokonaisuutta.

Muinaismuistot

Kiinteät muinaisjäännekohteet on Suomessa rauhoitettu muinaismuistolailalla (295/63). Ne on esitetty Uuden Oulun yleiskaavassa kaava- ja liitekartoilla Museoviraston rekisterin 4/2016 tilanteen mukaan. Päivityksessä rekisterissä esihistoriallisia ja historiallisia muinaismuistoja Oulussa on lähes 550 (tilanne 1/2019).

Oulun kulttuuriympäristöohjelma

Uuden Oulun yleiskaavan yhteydessä laadittu Oulun kulttuuriympäristöohjelma nostaa esiin Oululle ominaisia teemoja. Tässä yleiskaavatyössä tarkastellaan näitä teemoja laatimalla niihin liittyviä selvityksiä ja inventointeja.

Hanke toteuttaa ympäristöministeriön laatimaa Kulttuuriympäristöstrategiaa 2014 – 2020.

Oulun kaupunkistrategiassa 2030 Kulttuuri-ilmastonmuutos NYT! kaupungin arvoina ovat rohkeus, reiluus ja vastuullisuus. Strategisena tavoitteena on kaupungin veto- ja pitovoiman vahvistaminen. Oulun kulttuuristrategian 2030 pääteemana on kulttuuri-ilmastonmuutos, joka mm. vahvistaa oululaisten alueiden paikallisidentiteettiä sekä vahvistaa ja tekee näkyväksi kulttuuriympäristöjä ja kulttuuriperintöä. Kulttuuriperintö on Oulun kulttuurista pääomaa, joka tulee nostaa kaupunki-identiteetin ytimeen.

Kaupunginvaltuuston 2017 hyväksymä *Oulun Arkkitehtuuriohjelma* nostaa esiin kulttuuriympäristön merkityksen osana monimuotoista Oulua. Arvot pyritään maankäytön suunnittelussa turvaamaan yleis- ja asemakaavojen merkinnöillä ja määräyksillä. Myös *Oulun kaupungin rakennusjärjestys (2017)* velvoittaa ottamaan huomioon rakennetun kulttuuriympäristön arvot.

Lähtöaineistoja ovat lisäksi aiemmin laaditut kulttuuriympäristön inventoinnit ja selvitykset.

Kaavatyön yhteydessä laadittavat kulttuuriympäristön selvitykset

- *Vesipeilin vuosisadat* kuvaa Oulun kaupungin keskeisen suistoalueen rakennetun kulttuuriympäristön historiaa.
- *Arkkitehtuurin Oulun koulu* tarkastelee merkittävää Oulussa opiskelleiden arkkitehtien keskuudessa 1980-luvulla kehittynyttä arkkitehtuurin suuntausta.
- *Alvar Aalto Oulussa* hahmottaa kokonaiskuvan kansainvälisesti merkittävän arkkitehdin Ouluun suunnittelemissa rakennetuista ympäristöistä.

Laadittavien selvitysten ja inventointien tarve tarkentuu työn edetessä. Selvitykset laaditaan ja inventoinnit arvioidaan yhdessä Pohjois-Pohjanmaan museon kanssa.

Vaikutusten arviointi (MRL 9 §, MRA 1 § kohta 5)

Yleiskaavatyön aikana arvioidaan, kuinka kaavan toteuttaminen vaikuttaa muun muassa seuraaviin asioihin:

- asemakaavoitukseen ja muuhun maankäytön suunnitteluun
- kulttuuriympäristöjen säilyvyyteen ja arvostukseen sekä historian vaiheiden näkyvyyteen
- valtuuston linjaamiin *Oulun kaupunkistrategian 2026* ja *Oulun arkkitehtuuriohjelman* päämääriin, kuten Oulun imagoon monimuotoisena ja pitovoimaisena asuin-, työpaikka- ja vapaa-ajan ympäristönä sekä Oulun vetovoimaan matkailukohteena
- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöihin, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön sekä yhdyskuntatalouteen

Suunnittelu ja päätöksenteko

Yleiskaavan laatii Oulun kaupungin Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden Kaavoitusyksikkö. Hankkeen ohjausryhmänä toimii Oulun kaupungin Kulttuuriympäristötyöryhmä, jossa on edustus Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden yksiköistä sekä Pohjois-Pohjanmaan museosta. Kaavaprosessin aikana päätökset tekee yhdyskuntalautakunta. Kaavan hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Vuorovaikutus

Ketkä ovat osallisia suunnitteluhankkeessa?

Tässä hankkeessa osallisia ovat kaikki kuntalaiset sekä ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Lain edellyttämän tiedottamisen lisäksi järjestetään työpajoja, kyselyitä ja muita kuntalaisia osallistavia tilaisuuksia.

Vuorovaikutus toteutetaan hankkeen alkuvaiheessa laadittavan vuorovaikutussuunnitelman mukaisesti. Tavoitteena on mahdollisimman laaja ja monipuolinen vuorovaikutus.

Viranomaiset ja yhteistyötahot:

- Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (POP ELY-keskus)
- Pohjois-Pohjanmaan liitto
- Pohjois-Pohjanmaan museo
- Museovirasto
- Alvar Aalto säätiö
- Oulun seurakuntayhtymä
- Oulun kaupungin hallintokunnat
- BusinessOulu
- Oulun yliopisto/ Arkkitehtuurin yksikkö, Maantieteenlaitos
- Kauppakamari, Oulun seudun Yrittäjät
- Nuorten edustajisto ONE
- Oulussa toimivat yhdistykset ja yhteisöt kuten Oulu-seura, Haukipudas-seura, Kiiminki-seura
- ProAgria Oulun maaseutukeskus
- Maaseudun Sivistysliitto
- Pohjois-Pohjanmaan kulttuuriympäristötoimikunta
- Pohjois-Suomen arkkitehdit SAFA
- Yhdyskuntasuunnittelun seura YSS

Hankkeen edetessä suunnitteluaineistot tulevat esille verkkosivulle

<https://www.ouka.fi/oulu/kaupunkisuunnittelu/laadittavat-yleiskaavat>.

Sähköiseen kaava-aineistoon voi tutustua myös Oulu10-asiakaspalvelussa (Saaristonkatu 8) tai paikallisissa Oulun yhteispalvelupisteissä (Haukipudas: Jokelantie 1, Kiiminki: Lempiniementie 2, Oulunsalo: Karhuojantie 2, Ylikiiminki: Harjutie 2, Yli-li: Kirkkokuja 2). Lisäksi nähtävilläolon aikana asiakirjatulosteita voi tarvittaessa pyytää yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden asiakaspalvelusta (Solistinkatu 2).

Miten voin antaa palautetta suunnitelmista?

Kirjalliset mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, kaavan valmisteluaineistosta ja muistutukset kaavaehdotuksesta toimitetaan postiosoitteeseen: **KIRJAAMO PL 71 90015 OULUN KAUPUNKI**, käyntiosoite: Kansankatu 55A, tai sähköpostilla osoitteeseen: kirjaamo@ouka.fi. Tieto yhdyskuntalautakunnan päätöksestä ja vastineista toimitetaan niille, jotka ovat toimittaneet osoitteensa mielipiteen tai muistutuksen esittämisen yhteydessä.

Miten kaavatyo etenee?

VAIHE	NÄHTÄVILLE	OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS
Vireilletulo OAS	2/2019	Yhdyskuntalautakunta on päättänyt osayleiskaavan laatimisesta 19.2.2019 § 82 OAS on koko kaavoitusprosessin ajan katsottavissa Oulun kaupungin verkkosivulla osoitteessa https://www.ouka.fi/oulu/kaupunkisuunnittelu/ → OAS Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään työn edetessä tarvittaessa.
Tavoitevaihe	Hyväksytty 15.9.2020	Eri toimijatahojen ja kuntalaisten osallistamista, kuten työpajoja. Yhteistyö asiantuntijoiden kesken. → tavoiteraportti
Valmisteluvaihe	2021-22	Kuulutus Oulun kaupungin verkkosivulla osoitteessa www.ouka.fi/kuulutukset sekä sanomalehdessä Kaleva. Viranomaisille ja muille alueen toimijatahoille lausuntopyynnöt. Kaavaluonnos nähtävillä 30 vrk Oulun kaupungin verkkosivulla https://www.ouka.fi/oulu/kaupunkisuunnittelu/ . Esittelytilaisuudet ja työpajat. Luonnoksen ollessa nähtävillä osallisilla mahdollisuus esittää mielipiteensä suullisesti tai kirjallisesti kuulutuksessa mainittuun osoitteeseen. → yleiskaavaluonnos
<i>Palautteen käsittely</i>	4/2023	Palautteen käsittely. → vastineet
Ehdotusvaihe: yleiskaavaehdotus	X/2023	Kuulemisessa menetellään kuten luonnosvaiheessa. Kaavaehdotuksen ollessa nähtävillä osallisilla on mahdollisuus toimittaa kirjallinen muistutus kuulutuksessa mainittuun osoitteeseen. → yleiskaavaehdotus
<i>Palautteen käsittely</i>		Palautteen käsittely kuten luonnosvaiheessa. → vastineet
Hyväksymisvaihe: yleiskaavan hyväksyminen	X/2023	Vaiheyleiskaavan hyväksyy kaupunginvaltuusto. Oikeudesta valittaa kaavan hyväksymispäätöksestä hallinto-oikeuteen (MRL 191 §). Kaavan voimaantulosta kuulutetaan kaupungin verkkosivuilla www.ouka.fi/kuulutukset → yleiskaava

Lisätietoja suunnittelijoilta:

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut, kaavoitus

kaavoitusarkkitehti Pia Krogius | puh. 040 641 6406 | etunimi.sukunimi(at)ouka.fi

Kaavoituksen käyntiosoite: Ympäristötalo, Solistinkatu 2, 90140 Oulu